

การบริหารงานตามหลักธรรมาธิปไตยขององค์การบริหารส่วนตำบล
อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ*

ADMINISTRATION IN ACCORDANCE WITH DHAMMADHIPATEYYA OF
THE DUN SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION,
KANTHARAROM DISTRICT OF SRISAKET PROVINCE.

พระมหาอัคพล ญาณธีโร

PhramahaAkapon Yanatheero

วัดชัยมงคล กรุงเทพมหานคร

Wat Chaimongkol, Bangkok

E-mail: kkk123_2555@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้ เพื่อศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาธิปไตย เปรียบเทียบความคิดเห็น, ศึกษาปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะโดยใช้รูปแบบการวิจัยเป็นแบบผสมวิธี พบว่าการบริหารงานตามหลักธรรมาธิปไตย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ปัจจัยส่วนบุคคลต่างมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ปัญหาและอุปสรรค คือ การพัฒนาระบบคมนาคมและระบบขนส่งไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่ การปรับปรุงและซ่อมแซมระบบสาธารณูปโภคค่อนข้างช้า ข้อเสนอแนะ คือ ควรพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานด้าน ถนน ระบบสาธารณูปโภค ไฟฟ้า การเกษตร
คำสำคัญ: การบริหารงาน; หลักธรรมาธิปไตย; องค์การบริหารส่วนตำบล

Abstract

This article were study the administration in accordance with Dhammadhipateyya, compare the opinion and study problems, obstacles and suggestions. Using mixed methods. Findings were the administration according to the principles of Dhammadhipateyya were at the highest level. Base on different gender, age, education level, status, occupation and monthly income did not have different opinions, rejecting the research hypothesis. Problems and obstacles were that road construction and transportation system were not covered all areas therefore should be infrastructure development of roads, public utility systems, and electricity

Keywords: Administration, Dhammadhipateyya, Sub- district Administrative Organization

---

* Received April 6, 2019; Revised April 30, 2019; Accepted May 31, 2019

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 78 บัญญัติไว้ว่า รัฐพึงส่งเสริมให้ประชาชนและชุมชนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย การตัดสินใจทางการเมือง การวางแผนพัฒนาทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง รวมทั้งการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐทุกระดับ และการมีส่วนร่วมทางการเมืองเพื่อพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ (ราชกิจจานุเบกษา, รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย, 2560)

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาออกเป็น 6 ด้าน คือการจัดระเบียบชุมชน ผังเมือง สังคม การรักษาความสงบเรียบร้อย พัฒนาศักยภาพของชุมชนให้เข้มแข็ง ความมั่นคงทางอาชีพและรายได้การบริการโครงสร้างพื้นฐาน และระบบสาธารณูปโภคสาธารณูปการ การบริหารจัดการ อนุรักษ์ ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การพัฒนาการศึกษาทั้งในและนอกระบบอย่างทั่วถึง การพัฒนาศักยภาพด้านสาธารณสุขให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน การสร้างระบบการบริหารจัดการที่ดี (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย, 2556)

สังคมไทยมองว่าการบริหารงานที่เหมาะสมที่จะนำมาใช้ในสังคมไทยในฐานะที่สังคมไทยที่มีประชากรส่วนใหญ่นับถือพระพุทธศาสนา จึงควรนำหลักธรรมาธิปไตย มาบริหารการสร้างบ้านเมืองให้มีลักษณะที่เป็นธรรม จึงมีความสำคัญยิ่งสำหรับการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในยุคนี้ อย่างไรก็ตามสถานการณ์ปัจจุบันมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเข้ามาปรับใช้กับการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล

ดังนั้น ผู้วิจัยมีความประสงค์ที่ศึกษาเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาธิปไตยขององค์การบริหารส่วนตำบลดุน อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ เพื่อที่จะได้นำมาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุง แก้ไข และส่งเสริมการบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบล ที่สามารถเอื้อประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจต่อสังคม และประเทศชาติในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาธิปไตยขององค์การบริหารส่วนตำบลดุน อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาธิปไตยขององค์การบริหารส่วนตำบลดุน อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาธิปไตยขององค์การบริหารส่วนตำบลดุน อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัยเป็นแบบผสมวิธี ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กำหนดประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไปอาศัยอยู่ในองค์การบริหารส่วนตำบลน อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ ซึ่งมีจำนวน 3,526 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลน, 2561) สุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรทาโรยามาเน (Yamane, 1967) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 360 คน เก็บข้อมูลด้วยการแจกแบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา เพื่อหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบความแปรปรวนค่าที (t-test) ค่าเอฟ (F-test) ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ กำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 12 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง เก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา (พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปัญญา, 2557)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นในการการบริหารงานตามหลักธรรมาธิปไตย ขององค์การบริหารส่วนตำบลน อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาธิปไตย ขององค์การบริหารส่วนตำบลน อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ โดยภาพรวม

(n=360)

การบริหารงานตามหลักธรรมาธิปไตย	ระดับความคิดเห็นของประชาชน		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านปัญญพละ	4.69	0.329	มากที่สุด
ด้านวิริยพละ	4.55	0.336	มากที่สุด
ด้านอนวัชพละ	4.54	0.411	มากที่สุด
ด้านสังคหพละ	4.61	0.424	มากที่สุด
ภาพรวม	4.60	0.227	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาธิปไตย ขององค์การบริหารส่วนตำบลน อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.272) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน คือ ด้านปัญญพละ ด้านสังคหพละ ด้านวิริยพละ ด้านอนวัชพละ ทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด

2. ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาธิปไตยขององค์การบริหารส่วนตำบลน อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ตารางที่ 2 ผลสรุปโดยรวมการเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาธิปไตยขององค์การบริหารส่วนตำบลน อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยส่วนบุคคล	t-test	F-test	Sig.	ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย	
				ยอมรับ	ปฏิเสธ
เพศ	0.192		0.942		✓
อายุ		0.609	0.693		✓
ระดับการศึกษา		2.510	0.059		✓
สถานภาพ		0.707	0.494		✓
อาชีพ		0.627	0.679		✓
รายได้ต่อเดือน		0.328	0.859		✓

จากตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบ พบว่าบุคลากรที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ อาชีพ รายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาธิปไตยขององค์การบริหารส่วนตำบลนไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

3. ปัญหา อุปสรรค การบริหารงานตามหลักธรรมาธิปไตย ขององค์การบริหารส่วนตำบลน อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ

ตารางที่ 3 ปัญหา อุปสรรค การบริหารงานตามหลักธรรมาธิปไตย ขององค์การบริหารส่วนตำบลน อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ

การบริหารงาน ฯ	ปัญหา-อุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
ด้านเศรษฐกิจ	ไม่มีส่งเสริม สินค้าให้เป็นผลิตภัณฑ์ OTOP ให้เป็นที่รู้จัก	ควรส่งเสริมให้มีสินค้าผลิตภัณฑ์ และ สินค้าท้องถิ่นเป็นที่รู้จัก
ด้านพัฒนาสังคม	ไม่มีการปรับปรุงซ่อมแซมระบบทางระบายน้ำ ถนนเสียหายบ่อย	ต้องมีการพัฒนาระบบอุปโภคบริโภค ตลอดเวลา ให้ทั่วถึงทุก
ด้านโครงสร้างพื้นฐาน	ไม่มีบุคลากรที่ฝึกอาชีพในพื้นที่เพื่อมาพัฒนาเป็นอาชีพเสริม	ควรมีบุคลากรแนะนำ การฝึกอาชีพเสริม หรือรายได้
ด้านบริหารจัดการบ้านเมือง	การปรับปรุงซ่อมแซมระบบสาธารณูปโภคเป็นไปอย่างล่าช้า	ควรมีการปรับปรุงซ่อมแซมระบบ สาธารณูปโภคทันทีที่ได้รับแจ้ง
ด้านสุขอนามัย	ไม่มีมาตรการหรือกฎหมายที่เด็ดขาดเกี่ยวกับการเผาขยะ	ควรมีมาตรการหรือกฎหมายที่เด็ดขาดเกี่ยวกับการเผาขยะ
ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น	อบต.ไม่มีบุคลากรที่ฝึกอาชีพให้ประชาชนในพื้นที่ได้มีอาชีพเสริม	อบต.ควรมีบุคลากรที่ฝึกอาชีพให้ประชาชนในพื้นที่ได้มีอาชีพเสริม
ด้านสิ่งแวดล้อม	ขาดการ การอนุรักษ์ การดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติ	ควรมีงบประมาณที่สนับสนุนการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติ

จากตารางที่ 3 พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาธิปไตย ขององค์การบริหารส่วนตำบล ดูน อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ ตามข้อเสนอแนะดังนี้

ด้านเศรษฐกิจ คือ ควรส่งเสริมการท่องเที่ยว การจัดทำภูมิปัญญาท้องถิ่น การพัฒนาสินค้า ให้เป็นผลิตภัณฑ์ OTOP ให้เป็นที่รู้จักในตลาด และเป็นที่ยอมรับ พัฒนาเศรษฐกิจของชุมชน

ด้านพัฒนาสังคม คือ พัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานด้าน ถนน ระบบสาธารณูปโภค ไฟฟ้า ในเขตเมือง หรือเขตชุมชนก่อน

ด้านโครงสร้างพื้นฐาน คือ ให้มีบุคลากรแนะนำ การฝึกอาชีพเสริมหรือรายได้ให้แก่ชุมชน รวมทั้ง การส่งเสริมให้ประชาชนได้ไปศึกษาดูงาน

ด้านบริหารจัดการบ้านเมือง คือ พัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานทางการเกษตร ถนน คลอง ส่งน้ำ แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร ให้ทั่วถึงทุกหมู่บ้าน

ด้านสุขอนามัย คือ ส่งเสริมให้ประชาชนในพื้นที่ร่วมกันดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติ ไม่ทำลายป่าไม้ ไม่เผาป่า

ด้านสุขอนามัย คือ ทำการพัฒนาระบบประปาหมู่บ้าน ให้มีน้ำอุปโภคบริโภคที่สะอาดมีใช้ ตลอดเวลา ให้ทั่วถึงทุกหมู่บ้าน

ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น คือ อบต. ควรมีบุคลากรที่ฝึกอาชีพให้ประชาชนในพื้นที่ได้มีอาชีพ เสริม รวมถึงการส่งเสริมการสร้างสินค้าจากภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อมาพัฒนาเป็นอาชีพเสริมในชุมชน

ด้านสิ่งแวดล้อม คือ ต้องมีงบประมาณสนับสนุน ให้มีการส่งเสริมการอนุรักษ์วัฒนธรรม ท้องถิ่น การบูรณปฏิสังขรณ์ วัดวาอาราม แหล่งโบราณสถาน โบราณวัตถุของ แหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ของชุมชน

อภิปรายผลการวิจัย

1. การบริหารงานตามหลักธรรมาธิปไตยขององค์การบริหารส่วนตำบล ดูน อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด เพราะว่าโดยส่วนใหญ่แล้วองค์การบริหารส่วน ตำบล ดูน อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ ได้มีการบริหารงานตามหลักธรรมาธิปไตยอยู่แล้ว จึงทำให้เกณฑ์การประเมินผลอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนพงษ์ คงศิลป์ ทรัพย์, (2555) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหาร ส่วนตำบลดงเตี้ย อำเภอองไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย” ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานตามหลักธรร มาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลดงเตี้ย อำเภอองไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย โดยภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิสมัย หมกทอง, (2555) ได้วิจัยเรื่อง “การบริหารงานตาม หลักธรรมาภิบาลของ สำนักงานเขตบางกอกน้อย กรุงเทพฯ” ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของ บุคลากร โดยรวมอยู่ในระดับมาก

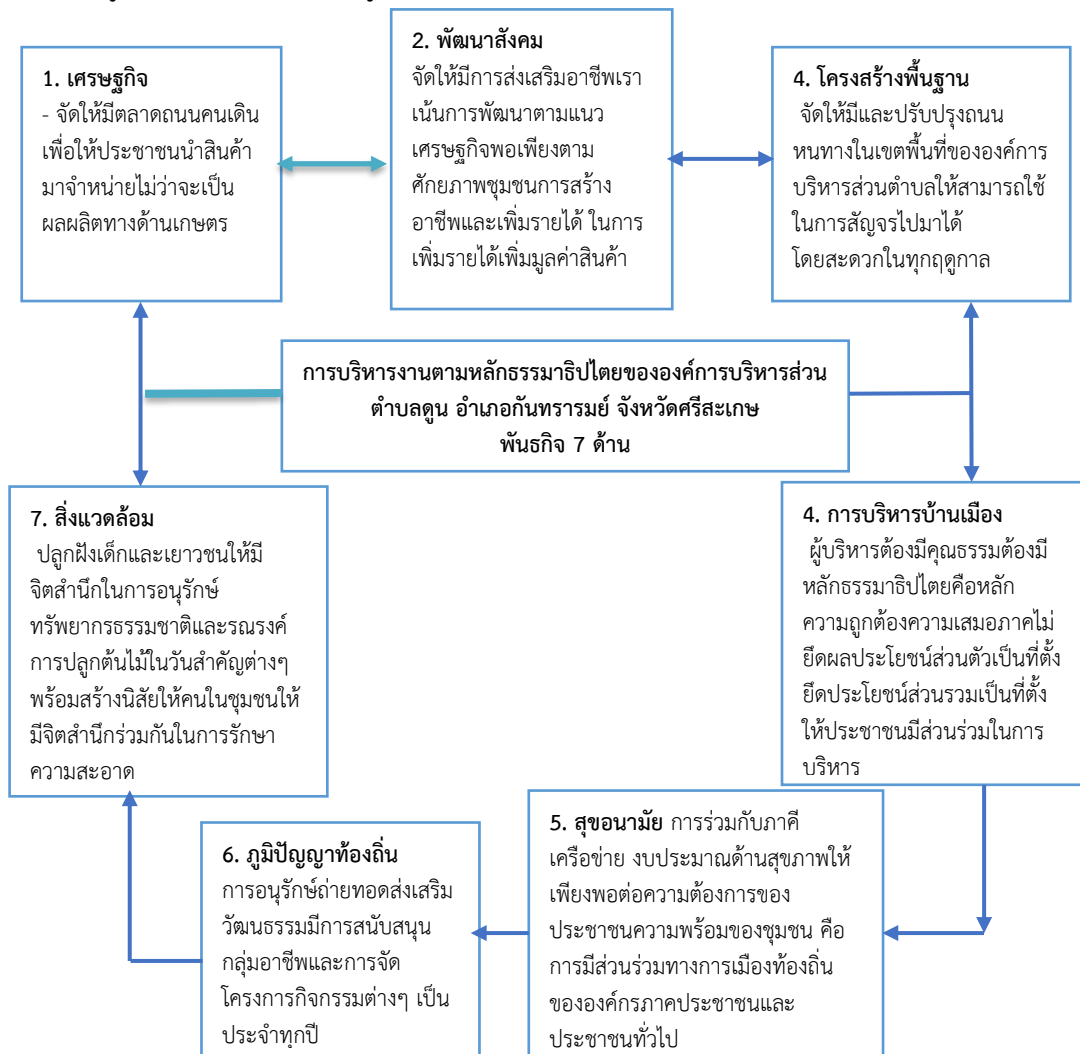
2. ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาธิปไตยขององค์การบริหารส่วนตำบล ดูน อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ โดยภาพรวม พบว่า ประชาชนที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา

สถานภาพ อาชีพ และรายได้ต่อเดือน ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาธิปไตย ขององค์การบริหารส่วนตำบลดุน อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธ สมมติฐานการวิจัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นวรัตน์ เทพประดิษฐ์, (2553) ได้วิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลมะมู อำเภอกะบุรี จังหวัดระนอง” ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษาที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

องค์ความรู้

1) องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

จากความรู้จากการวิจัย “การบริหารงานตามหลักธรรมาธิปไตยขององค์การบริหารส่วนตำบลนูน อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ” ที่พึงประสงค์ ดังนี้

ด้านเศรษฐกิจ จัดให้มีตลาดถนนคนเดินเพื่อให้ประชาชนนำสินค้ามาจำหน่ายไม่ว่าจะเป็นผลผลิตทางด้านเกษตร

ด้านพัฒนาสังคม จัดให้มีการส่งเสริมอาชีพเราเน้นการพัฒนาตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงตามศักยภาพชุมชนการสร้างอาชีพและเพิ่มรายได้ ในการเพิ่มรายได้เพิ่มมูลค่าสินค้า

ด้านโครงสร้างพื้นฐาน จัดให้มีและปรับปรุงถนนหนทางในเขตพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลให้สามารถใช้การสัญจรไปมาได้โดยสะดวกในทุกฤดูกาล

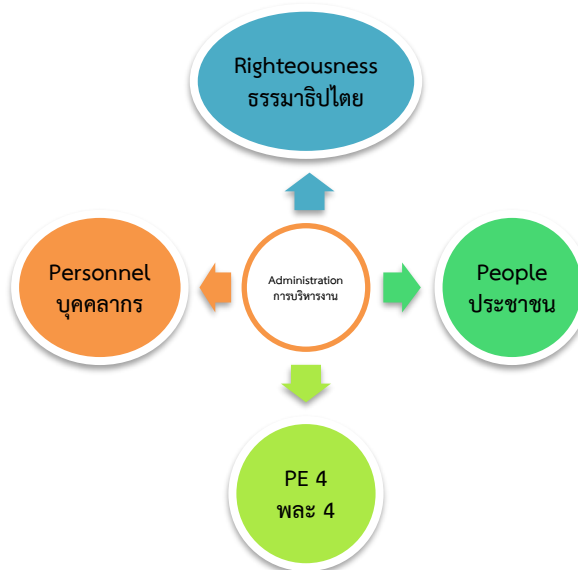
ด้านการบริหารบ้านเมือง ผู้บริหารต้องมีคุณธรรมต้องมีหลักธรรมาธิปไตยคือหลักความถูกต้องความเสมอภาคไม่ยึดผลประโยชน์ส่วนตัวเป็นที่ตั้ง ยึดประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้งให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหาร

ด้านสุนทรามย์ ความพร้อมขององค์การ คือการร่วมกับภาคีเครือข่าย งบประมาณด้านสุขภาพให้เพียงพอต่อความต้องการของประชาชน ความพร้อมของชุมชน คือ การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นขององค์กรภาคประชาชนและประชาชนทั่วไป

ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น ข้อมูลทางวัฒนธรรมท้องถิ่นยังไม่มีมีการจัดบันทึกองค์ความรู้มีเพียงการบอกเล่าและการสาดิตโดยอาศัยการจดจำทำให้เกิดความเสี่ยงต่อการสูญหาย

ด้านสิ่งแวดล้อม ปลุกฝังเด็กและเยาวชนให้มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและรณรงค์การปลูกต้นไม้ในวันสำคัญต่างๆ พร้อมสร้างนิสัยให้คนในชุมชนให้มีจิตสำนึกร่วมกันในการรักษาความสะอาด

2) องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัย

ภาพ 2 องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัย

องค์ความรู้จากการสังเคราะห์งานวิจัย “การบริหารงานตามหลักธรรมาธิปไตยขององค์การบริหารส่วนตำบลดุน อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ” สรุปได้ว่า

ARPPP. MODEL เป็นปัจจัยสำคัญคือ **ARPPP**. ประกอบไปด้วย ดังนี้

Administration คือ การบริหารงานตามหลักธรรมาธิปไตยขององค์การบริหารส่วนตำบลดุน อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ

Righteousness คือ หลักธรรมาธิปไตย พันธกิจ 7 ส่งเสริมการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ, ด้านการวางแผน, ด้านการจัดระเบียบชุมชน/สังคม, ด้านการบริหารส่วนตำบล, ด้านสุขอนามัยคุณภาพชีวิต, ด้านศิลปะ วัฒนธรรม ความถูกต้อง, ความชอบธรรม, ความมีธรรมะ, ความตรงไปตรงมา

People ประชาชน คือ ประชาชนพึงพอใจในการบริหารงานและประชาชนได้รับประโยชน์จากการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลดุน อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ

PE คือ พล 4 (ธรรมอันเป็นกำลัง, ธรรมอันเป็นพลังทำให้ดำเนินชีวิตด้วยความมั่นใจ ไม่หวั่นต่อภัยทุกอย่าง ได้แก่ กำลังปัญญา, (ความฉลาด), กำลังความเพียร, (ความขยัน), กำลังสุจริต (การกระทำที่ไม่มีโทษ), กำลังการสงเคราะห์ (การยึดเหนี่ยวน้ำใจคนและประสานหมู่ชนไว้ในสามัคคี)

Personnel บุคลากร ขององค์การบริหารส่วนตำบลดุน อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารงานตามหลักธรรมาธิปไตยขององค์การบริหารส่วนตำบลดุน อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ” ผู้วิจัยเสนอประเด็นที่ควรนำไปปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ควรมีการกำหนดนโยบายอย่างเป็นรูปธรรมมีการฝึกอบรม สัมมนาเพื่อพัฒนาความก้าวหน้าในหน้าที่การงานของประชาชนทางสาขาวิชาชีพ
2. ควรศึกษาการบริหารงานส่วนตำบลจัดการอบรมเกี่ยวกับหลักธรรมาธิปไตย เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง หรือความสอดคล้องกันในระดับของการบริหาร
3. ควรมีนโยบายและการวางแผนในการมอบหมายงานให้กับผู้ปฏิบัติงานอย่างชัดเจนและควรสร้างการทำงานให้เป็นทีมไม่ใช่เพราะคนใดคนหนึ่ง

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1. ควรใช้มาตรฐานเดียวกันในการปฏิบัติต่อผู้ได้บังคับบัญชา ทั้งนี้เพื่อไม่ให้เกิดความลำเอียงและเกิดความยุติธรรมในการปฏิบัติงาน
2. ควรส่งเสริมการพัฒนาอาชีพแก่ประชาชน ให้ความรู้และทักษะการปฏิบัติงาน ประสิทธิภาพและประสิทธิผล ส่งผลต่อการนำไปใช้ในการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ
3. องค์การบริหารส่วนตำบลเข้ามามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมเกี่ยวกับศาสนาโดยการสนับสนุนงบประมาณในการจัดกิจกรรมอย่างเต็มที่เพื่อเป็นการรักษาขนบธรรมเนียมประเพณี

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการให้บริการต่อประชาชนตามหลักธรรมาภิบาล ของ องค์การบริหารส่วนตำบลน อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ
2. ควรศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาในการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล ของ องค์การบริหารส่วนตำบลน อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ
3. ควรศึกษาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลน อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ
4. ควรศึกษาหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาในด้านการเกี่ยวข้องกับการบริหารงานของ องค์การบริหารส่วนตำบลน อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย. (2556). *องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล*. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.
- พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปัญญา. (2557). *เอกสารประกอบการสอน ระเบียบวิธีวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2560). *รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย*. กรุงเทพฯ: ราชกิจจานุเบกษา.
- ธนพงษ์ คงศิลป์ทรัพย์. (2555) *การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลน เดือย อำเภอกงไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย* (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์.
- นวรรตน์ เทพประดิษฐ์. (2553) *ความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลมะมู อำเภอกะบุรี จังหวัดระนอง* (วิทยานิพนธ์ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พิสมัย หมกทอง. (2555). *การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสำนักงานเขตบางกอกน้อย กรุงเทพฯ* (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- องค์การบริหารส่วนตำบลน. (2561). *แผนพัฒนาท้องถิ่น 4 ปี (2561- 2562)*. องค์การบริหารส่วนตำบลน อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ.
- Yamane, T. (1967) *Statistics: An Introductory Analysis* (2nd ed). New York: Harper and Row.